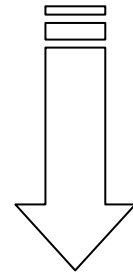
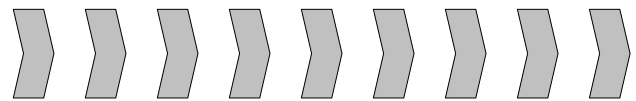

ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ

ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

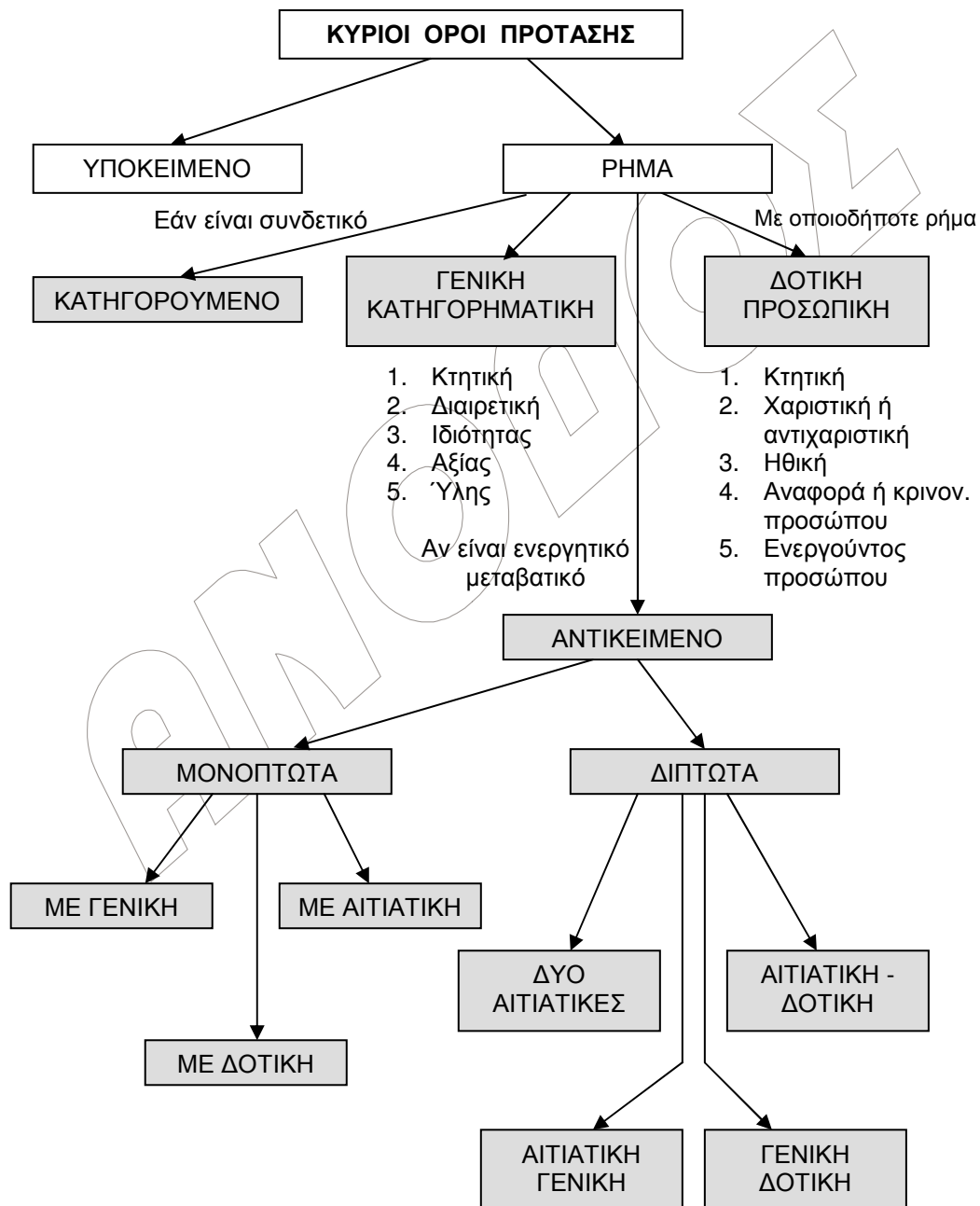

Φιλολογικά

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

Α΄ ΒΑΣΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

ΜΝΗΜΟΝΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΩΝ ΕΓΚΛΙΣΕΩΝ

ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ ΚΡΙΣΗΣ	ΑΡΝΗΣΗ	ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ ΕΠΙΘΥΜΙΑΣ	ΑΡΝΗΣΗ
1. Οριστική	οὐ	1. Ευχετική οριστική	μή
2. Δυνητική οριστική	»	2. Προτρεπτική υποτακτική	»
3. Δυνητική ευκτική	»	3. Αποτρεπτική ή απαγορευτική υποτακτική	»
		4. Απορρηματική υποτακτική	»
		5. Ευχετική ευκτική	»
		6. Προστακτική	»

ΕΙΔΗ ΤΟΥ «ἄν»

ΕΙΔΟΣ	ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ ΜΕ	ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
Υποθετικό = εάν	Πάντα με υποτακτική	Στην αρχή πρότασης (σε προτάσεις υποθετικές του προσδοκωμένου και του αορ. επαναλ. στο παρόν και μέλλον).	Ἐάν ταῦτα ποιήσῃ, καλῶς ἔξει. Ἐάν ὀρώσιν ὑμᾶς ἄθυμούντας, πάντες κακοί ἔσονται.
Αοριστολογικό = ίσως, τυχόν, ενδεχομένως	Πάντα με υποτακτική σε προτάσεις : 1. Χρονικῦποθετικές 2. Αναφορικοῦποθετικές 3. Τελικές (σπάνια) 4. Πλάγιες (σπάνια) 5. Αναφορ. παραβολικές (σπάνια)	Πάντα δεύτερο μετά από: 1. Χρονικό σύνδεσμο 2. Αναφορ. αντωνυμία 3. Αναφορικό επίρ. 4. Τελικό σύνδεσμο (σπάνια)	Αὐτοῦ διατρίψωμεν, ἕως ἄν φῶς γένηται. Τῷ ἀνδρὶ ὄν ἄν ἔλησθε, πείσομαι. Ἐκουσον, ὡς ἄν μάθῃς.
Δυνητικό = δυνατό	1. Δυνητική οριστική 2. Δυνητική ευκτική 3. Δυνητικό απαρέμφατο 4. Δυνητική μετοχή	1. Κανονικά μετά το ρήμα στο οποίο ανήκει. 2. Πριν απ' το ρήμα όταν προηγείται ισχυρά τονιζόμενη λέξη, όπως : οὐ, τροπ. ή ερωτ. επιρρ., ερώτ. ή δεικτ. αντων., ο «γάρ» κ.ά.	
Απορρηματικό ή ερωτηματικό	Πάντα με υποτακτική	Στην αρχή πρότασης – εισάγει πλάγιες ερωτήσεις	Πειρώνται ἄν (= αν, μήπως) δύνωνται βιάσασθαι

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ

□ Α΄ ΕΙΔΙΚΟ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ

ΧΡΟΝΟΥ	ΑΝΑΛΥΕΤΑΙ ΜΕ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
Ενεστώτα	ὄτι + οριστικ. ενεστ. (Μετά αρκτ. χρόν.) ὄτι + οριστικ. παρατ. ή ενεστ. (Μετά ιστ. χρόνο)	Λέγεται καλός εἶναι = ὄτι ἐστί Ἐλέγετο καλός εἶναι = ὄτι ἦν
Μέλλοντα	ὄτι + οριστικ. μέλλοντα	Ἔλεγον ποιήσῃν = ὄτι ποιήσουσι
Αορίστου	ὄτι + οριστικ. αορίστου	Ἔλεγον ποιῆσαι = ὄτι ἐποίησαν
Παρακειμένου	ὄτι + οριστ. παρακειμ. (Μετά αρκτ. χρόνο) ὄτι + οριστ. υπερσυντέλ. (Μετά ιστορ. χρόνο)	Λέγουσι πεποιηκέναι = ὄτι ἰπεποιήκασι Ἔλεγον πεποιηκέναι = ὄτι ἐπεποιήκεσαν

□ Β΄ ΤΕΛΙΚΟ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ

ΧΡΟΝΟΥ	ΑΝΑΛΥΕΤΑΙ ΜΕ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
Ενεστώτα	ἵνα + υποτακτική ενεστώτα	Ἐβούλοντο ποιεῖν = ἵνα ποιῶσι
Αορίστου	ἵνα + υποτακτική αορίστου	Ἐβούλοντο ποιῆσαι = ἵνα ποιήσωσι
Παρακειμένου	ἵνα + υποτακτική παρακειμένου	Ἐβούλοντο πεποιηκέναι = ἵνα πεποιηκότες ᾦσι
Μέλλοντος	ἵνα + υποτακτ. ενεστώτα η αορίστου	Ἐμελλε συνοίσειν = ἵνα συμφέρῃ
Με ρήματα ελπίδας, υπόσχεσης κ.λπ.		Ἐμελλε συνοίσειν = ἵνα συνενέγκῃ

ΑΡΚΤΙΚΟΙ – ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

ΑΡΚΤΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ	ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ
<ol style="list-style-type: none">1. Η οριστική ενεστώτα, μέλλοντα, παρακειμένου και γνωμικού αορίστου.2. Η υποτακτική, ευκτική και προστακτική όλων των χρόνων, όταν βρίσκονται στις κύριες προτάσεις.3. Όλοι οι χρόνοι της υποτακτικής, ευκτικής του απαρεμφάτου και της μετοχής, όταν εξαρτώνται από αρκτικό χρόνο.	<ol style="list-style-type: none">1. Παρατατικός, αορίστος και υπερσυντέλικος (στην οριστική).2. Ιστορικός ενεστώτας (ισοδυναμεί με αορίστο).3. Η δυνατική οριστική.4. Όλοι οι χρόνοι της υποτακτικής, της ευκτικής, του απαρεμφάτου και της μετοχής, όταν εξαρτώνται από ιστορικό χρόνο.

ΜΕΤΟΧΗ

□ Α΄ ΕΠΙΘΕΤΙΚΗ ΜΕΤΟΧΗ

ΧΡΟΝΟΥ	ΑΝΑΛΥΕΤΑΙ ΜΕ (αναφ. πρότ. σε)	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
Ενεστώτα	α) Οριστ. ενεστώτα (από αρκτ. χρόνο) β) Οριστ. παρατ. ή ενεστ. (από ιστ. χρόνο)	Οἶμαι τούς ποιούντας = (τούτους) οἱ ποιούσι ᾽Ωμην τούς φιλοσοφούντας = (τούτους) οἱ ἐφιλοσόφουν ἢ φιλοσοφοῦσι
Μέλλοντα	Οριστική μέλλοντα	Τούς ποιήσοντας εὐρέ = (τούτους) οἱ ποιήσουσι
Αορίστου	Οριστική αορίστου	Τίμα τούς παιδεύσαντας = (τούτους) οἱ ἐπαίδευσαν
Παρακειμένου	α) Οριστική παρακειμ. (από αρκτ. χρόνο) β) Οριστική υπερσυντέλ. (από ιστορ. χρόνο)	Τιμῶμεν τούς νενικηκότας = (τούτους) οἱ νενικήκασι Ἐτιμῶμεν τούς νενικότας = (τούτους) οἱ ἐνενικήκεσαν

□ Β΄ ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΙΚΗ ΜΕΤΟΧΗ

ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΡΗΜΑΤΑ	ΑΝΑΛΥΕΤΑΙ ΜΕ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
Συνδετικά	Ρήμα και το ρήμα με επίρρ.	Ἐτύγχανεν ὦν = τύχη ἦν
Ψυχικού πάθους	ἴνα + υποτακτική ὅτι + (= διότι) + οριστ.	Χαίρω τιμῶμενος = ἴνα τιμῶμαι Χαίρω τιμηθεῖς = ὅτι (= διότι) ἐτιμήθην
Ενάρξεως – λήξεως, ανοχής, καρτερίας	ἴνα + υποτακτική	Ἐπαύσατο λέγων = ἴνα λέγη Ἠνείχετο ἀκούων = ἴνα ἀκούη
Αισθήσεως, γνώσεως, μαθήσεως, μνήμης	ὅτι + οριστική ἴνα + υποτακτική	᾽Ἦκουον τήν γῆν τεμνομένην = ὅτι ἐτέμνετο ᾽Ἦκουον τήν γῆν τεμνομένην = ἴνα τέμνηται
Δείξεως, αγγελίας	ὅτι + οριστική	Κῦρος ἠγγέλετο διαβαίνων = ὅτι διέβαινε

□ Γ΄ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΗ ΜΕΤΟΧΗ

ΑΝΑΛΥΕΤΑΙ ΜΕ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
1. ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ	
Αιτιολογικό σύνδεσμο + οριστική	᾽Επεμψαν βουλόμενοι (= ἐπεὶ ἐβούλοντο) ἀποκτεῖναι
2. ΕΝΑΝΤΙΩΜΑΤΙΚΗ ἢ ΕΝΔΟΤΙΚΗ	
Εναντιωματ. σύνδεσμο + οριστική ή υποτακτική, ὅπως οι εναντιωμ. προτάσεις	Ἐμάχετο τετρωμένος τον μηρόν = εἰ καί ἐτέτρωτο

3. ΤΕΛΙΚΗ (χρόνου μέλλοντα)	
Τελικό σύνδεσμο + Υποτακτ. ενεστώτα ή αορίστου	Ἦκουσιν ἐροῦντες = ἵνα λέγωσι Ἦκουσιν ἐροῦντες = ἵνα εἴπωσι
4. ΥΠΟΘΕΤΙΚΗ	
Υποθετικό σύνδεσμο και ἐγκλιση ἀνάλογη προς την υπάρχουσα ἀπόδοση	Μαθὼν τις ἂν εἴποι = εἴ τις μάθοι (ἀπλή σκέψη) Ποιήσας ταῦτα ἂν κατώρθωσας = εἰ ἐποίησας (μη πραγματικό)
5. ΧΡΟΝΙΚΗ	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Παίρνει ἄρνηση οὐ και μή. 2. Βρίσκεται σ' ὅλους τους χρόνους, (πλην μέλλοντα) πιο συχνά ὅμως σε ἀόριστο. 3. Ἰσοδυναμεί και ἀναλύεται με δευτερεύουσα χρονική πρόταση (οι μετοχές ἀρχόμενος, τελευτῶν, διαλείπων, χρονίζων, ἀνύσας (+ προστακτική) ἀναλύονται με ἐπιρρήματα : αρχικά, τελευταία, αργότερα, ἐπειτα ἀπὸ καιρό, γρήγορα). 4. Συνοδεύεται μερικές φορές με τα ἐπιρρήματα: εὐθύς, ἅμα, μεταξύ. 5. Στην κύρια πρόταση μπαίνουν συνήθως τα : τότε, ἐνταῦθα, εἶτα, ἐπειτα, μετὰ τοῦτο, μετὰ ταῦτα. 6. Εκφράζει και τις τρεις χρονικές βαθμίδες : <ol style="list-style-type: none"> α) σύγχρονο (συνήθως με ενεστώτα) και ἀναλύεται : ὅτε, ὅποτε, ἐν ᾧ, καθ' ὄν χρόνον, ἀφ' οὗ, ἡνίκα, ὀπηνίκα + οριστική και στο χρόνο της μετοχής. β) Το προτερόχρονο (αναφέρεται σε συντελεσμένο γεγονός του παρελθόντος) και ἀναλύεται : ἐπεὶ, ἐπειδὴ + οριστική και στο χρόνο της μετοχής (αορίστου συνήθως). γ) Το υστερόχρονο (εμπρόθετος). δ) Ὄταν εκφράζει ἀόριστη ἐπανάληψη στο παρελθόν, ἀναλύεται : ὅτε, ὅποτε, ὁσάκις, ὀποσάκις + ευκτική ἐπαναληπτική και στον ἴδιο χρόνο της μετοχής. ε) Ὄταν η μετοχή εἶναι χρονικοῦποθετική και εκφράζει πράξη προσδοκώμενη ἢ πράξη που ἐπαναλαμβάνεται ἀόριστα στο παρόν και το μέλλον, ἀναλύεται : ὅταν, ὀπόταν, ἐπειδάν + υποτακτική στον ἴδιο χρόνο της μετοχής. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Οὐ μαινόμεθα μή ὀργιζόμενοι. 2. Ἐναβάς ἐπὶ τόν ἵππον ἀπήλθε. 3. Ταῦτα διὰ βραχυτάτων εἰπὼν (= ἐπὶ εἴπω) καταβήσομαι. 4. Συνεχῶς ἐπολέμου ἅμα ἦρι ἀρχομένῳ. 5. Ἐλθόντων τῶν πρέσβων, μετὰ ταῦτα ἐβουλεύοντο. 6. α) Λακεδαιμόνιοι εὐθύς νέοι ὄντες τὸ ἀνδρεῖον μετέρχονται (= ἀφ' οἷ εἰσί). Ἦναγκάζοντο φεύγοντες ἅμα μάχεσθαι (= ἐν ᾧ, ὅτε ἔφευγον). β) Κῦρος συλλέξας στρατεύμα ἐπολιόρκει Μίλητον (= ἐπεὶ συνέλεξε). γ) Πρό ἡλίου δύνοντος ἔλεξε τοιάδε. δ) Ταῦτα λογιζόμενος, ἐνίστε τάς σπονδάς μᾶλλον ἐφοβούμεν ἢ νῦν τόν πόλεμον (= ὀπότε λογιζοίμην ταῦτα) ε) Ἐκούσαντες πρῶτον ἐπειτα κρίνατε (= ὀταν ἀκούσητε) Στρατοπεδευόμενοι τάφρον περιβάλλονται (= ὀπόταν στρατοπεδεύωνται).

ΕΙΔΗ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Ανάλογα με τη μορφοσημασιολογική σχέση των προτάσεων στον υποταγμένο λόγο, διακρίνονται διάφορα είδη δευτερευουσών προτάσεων, όπως φαίνεται στον επόμενο πίνακα.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	→ Ονοματικές							
		Ειδικές	→ ειδικοί συνδ. ὅτι, ὡς					
		Πλάγιες Ερωτηματικές	→ <table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td>ερωτ. και αναφ. αντωνυμίες</td> <td rowspan="2">} μερικής ἀγνοιας</td> </tr> <tr> <td>ερωτ. και αναφ. επιρρήματα</td> </tr> <tr> <td>ερωτ. συνδ. εἰ</td> <td>} ολικής ἀγνοιας</td> </tr> </table>	ερωτ. και αναφ. αντωνυμίες	} μερικής ἀγνοιας	ερωτ. και αναφ. επιρρήματα	ερωτ. συνδ. εἰ	} ολικής ἀγνοιας
	ερωτ. και αναφ. αντωνυμίες	} μερικής ἀγνοιας						
	ερωτ. και αναφ. επιρρήματα							
	ερωτ. συνδ. εἰ	} ολικής ἀγνοιας						
		Ενδοιαστικές	→ ενδοιαστικοί συνδ. μή, ὅπως μή (= μήπως)					
		Αιτιολογικές	→ αιτιολογικοί συνδ. ἐπεὶ, ἐπειδὴ, ὡς, ὅτι, διότι					
		Χρονικές	→ Χρονικοί σύνδ. ἐπεὶ, ἐπειδὴ ἡνίκα, ὀπηνίκα ἕως, ὡς κτλ.					
		Συμπερασματικές	→ Συμπερασμ. σύνδ. ὡς, ὥστε					
→ Επιρρηματικές	Τελικές	→ τελικοί σύνδ. ἵνα, ὅπως, ὡς						
	Υποθετικές	→ υποθ. συνδ. εἰ, ἄν, ἐάν, ἤν						
	Παραχωρητικές	→ παραχ. συνδ. εἰ καί, καί εἰ, ἄν καί, καί ἄν, οὐδέν, οὐδ' ἄν, μηδ' ἄν						
	Ονομαστικές	→ αναφορικές αντωνυμίες						
→ Αναφορικές	Επιρρηματικές	→ αναφορικές αντωνυμίες και αναφορικά επιρρήματα						

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΑΡΧΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΩΝ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

Α

- ἄγω – ἤγον – ἄξω – ἤγαγον – ἀγήοχα, ἤχα – ἀγήοχειν
- Αἰρέω, ὦ – ἤρουν – αἰρήσω – εἶλον – ἤρηκα – ἤρήκειν
- Αἰρέομαι, οὔμαι – ἤρούμην – αἰρήσομαι, αἰρεθήσομαι – εἰλόμην, ἤρέθην – ἤρημαι – ἤρήμην
- Αἰσθάνομαι – ἤσθανόμην – αἰσθήσομαι – ἤσθόμην – ἤσθημαι – ἤσθήμην
- Ἄκούω – ἤκουον – ἀκούσομαι – ἤκουσα – ἀκήκοα – ἤκηκόειν
- Ἀλίσκομαι – ἤλισκόμην – ἀλώσομαι – ἐάλων – ἐάλωκα – ἤλώκειν
- Ἄμαρτάνω – ἤμάρτανον – ἀμαρτήσομαι – ἤμαρτον – ἤμάρτηκα – ἤμαρτήκειν
- Ἀπόλλυμι – ἀπόλλυν – ἀπολώ – ἀπόλεσα – ἀπολώλεκα – ἀπωλωλέκειν
- Ἀπόλλυμαι – ἀπωλλόμην – ἀπολοῦμαι – ἀπωλόμην – ἀπόλωλα – ἀπωλώλειν

Β

- Βαίνω – ἐβαινον – βήσομαι – ἐβην – βέβηκα – ἐβεβήκειν
- Βάλλω – ἐβαλλον – βαλώ – ἐβαλον – βέβληκα – ἐβεβλήκειν
- Βάλλομαι – ἐβαλλόμην – βαλοῦμαι, βληθήσομαι – ἐβαλόμην, ἐβλήθην – βέβλημαι – ἐβεβλήμην
- Βούλομαι – ἐβουλόμην – βουλήσομαι – ἐβουλήθην – βεβούλημαι

Γ

- Γίγνομαι – ἐγιγνόμην – γενήσομαι – ἐγενόμην – γέγονα, γεγένημαι – ἐγεγόνειν, ἐγεγενήμην
- Γιγνώσκω – ἐγίγνωσκον – γνώσομαι – ἔγνω – ἔγνωκα – ἐγνώκειν

Δ

- Δείκνυμι – ἐδείκνυν – δείξω – ἐδειξα – δέδειχα – ἐδεδείχειν
- Δείκνυμαι – ἐδεικνύμην – δείξομαι, δειχθήσομαι – ἐδειξάμην, ἐδείχθην – δέδειγμα, ἐδεδείγμην
- Δέω (δεῖ) – ἔδεον – δεήσω – ἐδέησα – δεδέηκε – ἐδεδέηκει
- Δίδωμι – ἐδίδουν – δώσω – ἔδωκα – δέδωκα – ἐδεδώκειν
- Δίδομαι – ἐδιδόμην – δώσομαι, δοθήσομαι – ἐδόμην, ἐδόθην – δέδομαι – ἐδεδόμην
- Δύναμαι – ἐ(ἡ)δυνάμην – δυνήσομαι – ἐ(ἡ)δυνήθην – δεδύνημαι

Ε

- Εἰμί – ἦ, ἦν – ἔσομαι – ἐγενόμην – γέγονα – ἐγεγόνειν
- Εἶμι (ἔρχομαι) – ἦα, ἦειν – εἶμι – ἦλθον – ἐλήλυθα – ἐληλύθειν
- Ἐλαύνω – ἤλαυνον – ἐλώ – ἤλασα – ἐλήλακα – ἐληλάκειν
- Ἐπίσταμαι – ἠπιστάμην – ἐπιστήσομαι – ἠπιστήθην – ἔγνωκα – ἐγνώκειν
- Ἔπομαι – εἰπόμην – ἔψομαι – ἐσπόμην – ἠκολούθηκα – ἠκολουθήκειν
- Εὕρισκω – εὔ(ἡ)ρισκον – εὕρήσω – εὔ(ἡ)ρον – εὔ(ἡ)ρηκα – εὕρηκώς ἦν
- Εὕρισκομαι – εὕ(ἡ)ρισκόμην – εὕρήσομαι, εὕρεθήσομαι – εὕ(ἡ)ρόμην, εὕ(ἡ)ρέθην – εὔ(ἡ)ρημαι – εὕ(ἡ)ρήμην
- Ἔχω – εἶχον – ἔξω, σχήσω – ἔσχον – ἔσχηκα – ἔσχήκειν

Ζ

- Ζήω, ὦ – ἔζων – ζήσω, βιώσομαι – ἐβίων – βεβίωκα – ἐβεβιώκειν

Η

- Ἥγούμαι – ἡγούμην – ἡγήσομαι – ἡγησάμην, ἡγήθην – ἡγμαι – ἡγήμην

Θ

- Θνήσκω – ἔθνησκον – ἀποθανοῦμαι – ἀπέθανον – τέθνηκα – ἐτεθνήκειν

Ι

- Ἴημι – ἴην – ἦσω – ἦκα – εἶκα – εἶκειν
- Ἴεμαι – ἰέμην – ἦσομαι, ἐθήσομαι – εἶμην, εἶθην – εἶμαι – εἶμην
- Ἴστημι – ἴστην – στήσω – ἔστησα – στήσας ἔχω – στήσας εἶχον
- Ἴσταμαι – ἰστάμην – στήσομαι, σταθήσομαι – ἔστην, ἐστάθην – ἔστηκα – εἰστήκειν

Κ

- Καλῶ – ἐκάλουν – καλῶ – ἐκάλεσα – κέκληκα – ἐκεκλήκειν
- Καλοῦμαι – ἐκαλούμην – καλοῦμαι, κληθήσομαι – ἐκαλεσάμην, ἐκλήθην – κέκλημαι – ἐκεκλήμην
- Κρίνω – ἔκρινον – κρινῶ – ἔκρινα – κέκρικα – ἐκεκρίκειν

Λ

- Λαγχάνω – ἐλάγχανον – λήξομαι – ἔλαχον – εἴληχα – εἰλήχειν
- Λαμβάνω – ἐλάμβανον – λήψομαι – ἔλαβον – εἴληφα – εἰλήφειν
- Λαμβάνομαι – ἐλαμβανόμην – ληφθήσομαι – ἐλαβόμην, ἐλήφθην – εἴλημμαι – εἰλήμμην
- Λανθάνω – ἐλάνθανον – λήσω – ἔλαθον – ἐλέηθα – ἐλελήθειν
- Λέγω – ἔλεγον – λέξω, ἐρώ – εἶπον, ἔλεξα – εἶρηκα – εἰρήκειν
- Λέγομαι – ἐλεγόμην – λεχθήσομαι, ῥηθήσομαι – ἐλέχθην, ἐρρήθην – εἶρημαι – εἰρήμην
- Λεῖπω – ἔλειπον – λείψω – ἔλιπον – ἐλείπω – ἐλελοίπειν
- Λείπομαι – ἐλειπόμην – λείβομαι, λειφθήσομαι – ἐλιπόμην, ἐλείφθην – ἐλείμμαι – ἐλελείμμην

Μ

- Μανθάνω – ἐμάνθανον – μαθήσομαι – ἔμαθον – μεμάθηκα – ἐμεμαθήκειν
- Μένω – ἔμενον – μενῶ – ἔμεινα – μεμένηκα – ἐμεμενήκειν

Ο

- Οἶδα – ἦδη, ἦδεν – εἶσομαι, εἰδήσω – ἔγνων – ἔγνωκα – ἐγνώκειν
- Οἶομαι, οἶμαι – ὀόμην, ὄμην – οἰήσομαι – ὀήθην – νενόμικα – ἐνενομίκειν
- Ὀλλυμι, ὀλλύω – ὄλλυν, ὄλλυον – ὀλῶ – ὄλεσα – ὄλώλεκα – ὄλωλέκειν
- Ὀλλυμαι – ὀλλύμην – ὀλοῦμαι – ὀλόμην – ὄλωλα – ὀλώλειν
- Ὅρω – ἐώρων – ὄσομαι – εἶδον – ἐό(ῶ)ρακα, ὄπωπα – ἐωράκειν
- Ὅρωμαι – ἐωρώμην – ὀφθήσομαι – εἰδόμην, ὄφθην – ἐό(ῶ)ραμαι, ὄμμαι – ἐωράμην

Π

- Πάσχω – ἔπασχον – πείσομαι – ἔπαθον – πέπονθα – ἐπεπόνθειν
- Πείθω – ἔπειθον – πείσω – ἔπεισα – πέπεικα – ἐπεπείκειν

- Πείθομαι – ἐπειθόμεν – πείσομαι, πεισθήσομαι – ἐπιθόμεν, ἐπείσθην – πέπεισμαι, πέποιθα – ἐπεπείσμη, ἐπεποίθειν
- Πέμπω – ἔπεμπον – πέμψω – ἔπεμψα – πέπομφο – ἐπεπόμφειν
- Πέμπομαι – ἐπεμπόμην – πέμψομαι, πεμφθήσομαι – ἐπεμψάμην, ἐπέμφθην – πέπεμμαι – ἐπεπέμμη
- Πίπτω – ἐπιπτον – πεσοῦμαι – ἔπεσον – πέπτωκα – ἐπεπτώκειν
- Πράττω – ἔπραττον – πράξω – ἔπραξα – πέπραχα, πέπραγα – ἐπεπράχην, ἐπεπράγειν
- Πράττομαι – ἐπραττόμην – πράξομαι, πραχθήσομαι – ἐπραξάμην, ἐπράχθην – πέπραγμα – ἐπεπράγμη
- Πυνθάνομαι – ἐπυνθανόμεν – πεύσομαι – ἐπυθόμεν – πέπυσμαι – ἐπεπύσμη

Σ

- Σκοποῦμαι – ἐσκοπούμην – σκέψομαι – ἐσκεψάμην – ἔσκεμμαι – ἐσκέμμη
- Στρέφω – ἔστρεφον – στρέψω – ἔστρεψα – ἔστροφα
- Στρέφομαι – ἐστρεφόμην – στρέψομαι, στραφήσομαι – ἐστρεψάμην, ἐστρέφθην, ἐστράφην – ἔστραμμαι – ἐστράμμη

Τ

- Τείνω – ἔτεινον – τενῶ – ἔτεινα – τέτακα – ἐτετάκειν
- Τείνομαι – ἐτεινόμην – τενούμαι, ταθήσομαι – ἐτεινάμην, ἐτάθην – τέταμαι – ἐτετάμην
- Τελούμαι – ἐτελούμην – τελεσθήσομαι – ἐτελεσάμην, ἐτελέσθην – τετέλεσμαι – ἐτετελέσμη
- Τίθημι – ἐτίθην – θήσω – ἔθηκα – τέθει(η)κα – ἐτεθεί(ή)κειν
- Τίθεμαι – ἐτιθέμην – θήσομαι, τεθήσομαι – ἐθέμην, ἐτέθην – τέθειμαι, κείμαι – ἐτεθείμην, ἐκείμην
- Τρέπω – ἔτρεπον – τρέψω – ἔτρεψα – τέτροφα – ἐτετρόφειν
- Τρέπομαι – ἐτρεπόμην – τρέψομαι, τραπήσομαι – ἐτρεψάμην, ἐτραπόμην, ἐτρέφθην, ἐτράπη – τέτραμμαι – ἐτετράμμη
- Τρέφομαι – ἐτρεφόμην – θρέψομαι, τραφήσομαι – ἐθρεψάμην, ἐθρέφθην, ἐτράφην – τέθραμμαι – ἐτεθράμμη
- Τυγχάνω – ἐτύγχανον – τεύξομαι – ἔτυχον – τετύχηκα – τετυχηκῶς ἦν

Φ

- Φαίνω – ἔφαινον – φανῶ – ἔφηνα – πέφαγκα
- Φαίνομαι – ἐφαινόμην – φανοῦμαι, φανήσομαι – ἐφάνθην, ἐφάνην, ἐφηνάμην – πέφασμαι, πέφηνα
- Φέρω – ἔφερον – οἴσω – ἦνεγκα, ἦνεγκον – ἐνήνοχα – ἐνηνόχειν
- Φέρομαι – ἐφερόμην – οἴσομαι, οἰσθήσομαι, ἐνεχθήσομαι – ἦνεγκάμην, ἦνέχθην – ἐνήνεγμα – ἐνηνέγμη
- Φεύγω – ἔφευγον – φεύξομαι, φευξοῦμαι – ἔφυγον – πέφευγα – ἐπεφεύγειν
- Φημί – ἔφην – φήσω – ἔφησα
- Φύομαι – ἐφύομην – φύσομαι – ἔφυν – πέφυκα – ἐπεφύκειν

Χ

- Χρή – ἐχρήν, χρήν – χρήσει – ἔχρησε
- Χρήομαι, ὤμαι – ἐχρώμην – χρήσομαι – ἐχρησάμην, ἐχρήσθην – κέχημαι – ἐκεχρήμην

ΕΚΘΕΣΗ

ΑΞΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΜΙΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

1. Κλητική προσφώνηση (που θα δηλώνει τον αποδέκτη στον οποίο απευθύνεται το επιστολικό κείμενο).
Η κλητική προσφώνηση μπορεί να εκφέρεται απέρριπτα ή να εμπλουτίζεται με κατάλληλους για την επικοινωνιακή περίσταση προσδιορισμούς.
 - κύριε υπουργέ, αξιότιμε κύριε διευθυντά, αγαπητή “Ελευθεροτυπία”, εκλεκτοί κύριοι σύνεδροι κ.λπ.
2. Επισήμανση της αφορμής για τη σύνταξη της επιστολής (επιγραμματικά).
 - με αφορμή πρόσφατο δημοσίευμα, στο οποίο αρθρογράφος σπίλωσε ανεπίτρεπτα...
3. Εμπειριστατωμένη έκθεση θέσεων που αφορούν το επίμαχο θέμα (διαπιστώσεις, τεκμήρια, παραδειγματικές αναφορές, μαρτυρίες κ.λπ.).
4. Έκφραση σκεπτικισμού, συγκρατημένης αισιοδοξίας του κειμενογράφου ή έκκληση προς τον αποδέκτη της επιστολής : να συμμεριστεί, κατανοήσει, ευαισθητοποιηθεί, ανταποκριθεί έμπρακτα, αναλάβει πρωτόβουλη δράση, κινητοποιήσει φορείς, συνταχθεί...
5. Διατύπωση ευχαριστιών :
 - Ευχαριστώ για την προσοχή σας.
 - Ευχαριστώ για τη φιλοξενία (για επιστολή σε έντυπο).
 - Με τιμή...
 - Με ειλικρινή εκτίμηση...
 - Με ανυπόκριτο σεβασμό...

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ

Το ύφος του επιστολικού κειμένου συναρτάται με την επικοινωνιακή περίσταση :

☒ οικείο	☒ καταγγελτικό
☒ άμεσο	☒ επιθετικό
☒ σοβαρό	☒ αιχμηρό
☒ επίσημο	☒ παρακλητικό

ΑΞΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΟΜΙΛΙΑΣ, ΕΙΣΗΓΗΣΗΣ, ΔΙΑΛΕΞΗΣ, ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗΣ

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ

Ο ομιλητής απευθύνεται στο ακροατήριό του.

- κυρίες και κύριοι, κύριοι σύνεδροι κ.λπ.

❑ ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο αγορητής επιχειρεί εισαγωγή στο θέμα με επιγραμματική συντομία και διατυπώνει τη θέση του με καθαρότητα.

- Η εγκατάσταση της βιομηχανικής μονάδας που δρομολογείται διχάζει την κοινή γνώμη της τοπικής κοινωνίας. Προσωπικά φρονώ, εκτιμώ, αναγνωρίζω, τάσσομαι, τοποθετούμαι, συντάσσομαι, συμμερίζομαι κ.λπ.

❑ ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ – ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΩΝ

1. Παράθεση αδιαμφισβήτητων στοιχείων, δεδομένων, μαρτυριών, απόψεων ειδικών που φωτίζουν σφαιρωμένα – πολυοπτικά το θέμα.
2. Επιστράτευση επιχειρημάτων που αναδεικνύουν την ορθότητα της θέσης του ομιλητή.
3. Προβολή αντιρρήσεων, επιφυλάξεων, περιορισμών και αντίκρουσή τους πειστικά.
 - Θα διατυπωθεί ίσως η αντίρρηση...
4. Αναφορά στους κινδύνους που εγκυμονούνται από την απόρριψη της εκδοχής του ομιλητή.

❑ ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Διατύπωση : ευχής, προτροπής, πρόβλεψης, συγκρατημένης αισιοδοξίας, βεβαιότητας...

- Ας συνειδητοποιήσουμε ότι το εγχείρημα...
- Ευχής έργο θα αποτελούσε, αν...
- Είμαι πεπεισμένος ότι...
- Έχουμε το δικαίωμα να αισιοδοξούμε...
- Αν δεν κινηθούμε υπεύθυνα και αποφασιστικά...
- Σας καλώ να πυκνώσετε τις τάξεις...

❑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Ο λόγος επιβάλλεται να είναι εύληπτος από το ακροατήριο.
- Ο ρυθμός αγόρευσης του ομιλητή δεν πρέπει να είναι πολύ γρήγορος.
- Ο ομιλητής πρέπει να μην πλατειάζει.
- Οφείλει να υιοθετεί το ύφος που αρμόζει στην επικοινωνιακή περίπτωση.
- Ο ομιλητής δεν πρέπει να χαρακτηρίζεται από έπαρση και διάθεση επίδειξης εγκυκλοπαιδισμού.
- Ο ομιλητής τερματίζει τη δημόσια αγόρευσή του με τη φράση :
Σας ευχαριστώ που με ακούσατε...

❑ ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ

- Η εισαγωγική περίοδος επιβάλλεται να κινητοποιεί το ενδιαφέρον του ακροατηρίου.
- Ενδείκνυται η χρήση του β' πληθυντικού ρηματικού προσώπου, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις, για ποικιλία ύφους, και του α' πληθυντικού.
- Πρέπει να διασφαλίζεται η προφορικότητα του λόγου (σύντομες, συνθηματικές φράσεις, αμεσότητα λόγου, ρητορικές ερωτήσεις, παρενθετικές προτάσεις κ.ά.).
- Ο στόχος της ομιλίας προωθείται, όταν ο αγορητής αξιοποιεί κατάλληλα και τη στρατηγική της επίκλησης στο συναίσθημα.

Η ΒΑΣΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

❑ ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Έκθεση της κατευθυντήριας ιδέας – προβληματικής του θέματος με στόχο την πρόκληση ενδιαφέροντος του αναγνώστη.

Εναρκτικοί τρόποι προλόγου (συνήθειες)

- Διασάφηση κυρίαρχης θεματικής έννοιας.
- Επίκληση περιστατικού.
- Διατύπωση εύστοχης ερώτησης.
- Εκμετάλλευση της τεχνικής της σύγκρισης.
- Διαπίστωση – παραδοχή μιας αλήθειας.

❑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ – ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Έκθεση αποδεικτικού υλικού ανάλογα με την οπτική γωνία θεώρησης του θέματος :

- Διασάφηση προβλήματος.
- Αιτιολόγηση θέσης – άποψης.
- Επιπτώσιολογία.
- Ληπτέα μέτρα.
- Παρουσίαση αντιρρητικών θέσεων.

❑ ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Καταληκτική εκτίμηση ή επανέκθεση της αρχικής θέσης.

❑ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ

Στην πράξη της δοκιμιογραφίας δεν ακολουθείται με πιστότητα η τριμερής μορφή ανάπτυξης. Οι αποκλίσεις επισημαίνονται συνηθέστατα στο στοχαστικό δοκίμιο, όπου δεν ισχύει η συστηματική τεκμηρίωση και η αλληλουχία των νοημάτων είναι συνειρμική.

Η ΒΑΣΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΔΟΜΗ ΑΡΘΡΟΥ Ή ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑΣ

❑ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΑΡΘΡΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑΣ

Το άρθρο είναι δημοσίευμα σε εφημερίδα ή περιοδικό που αναφέρεται σε ειδικό θέμα και έχει ειδησεογραφικό χαρακτήρα. Η επιφυλλίδα, αν και δημοσιογραφικό είδος, δεν έχει ειδησεογραφικό χαρακτήρα, δηλαδή, δεν πραγματεύεται θέματα της πρώτης γραμμής της επικαιρότητας, αλλά ζητήματα ευρύτερου επιστημονικού, εγκυκλοπαιδικού καλλιτεχνικού ενδιαφέροντος, που σε κάποια στιγμή αποτέλεσαν θέμα επικαιρότητας και εξακολουθούν να απασχολούν την κοινή γνώμη. Ο επιφυλλιδογράφος προσεγγίζει πιο επιστημονικά – αντικειμενικά και τεκμηριωμένα το θέμα του σε σύγκριση με τον αρθρογράφο, χρησιμοποιεί ειδικό λεξιλόγιο και υιοθετεί σοβαρό και ουδέτερο ύφος.

Η τυπική διάρθρωση άρθρου ή επιφυλλίδας δε διαφοροποιείται ουσιωδώς από το κλασικό δοκίμιο :

1. **Πρόλογος** ► Εκτίθεται το θέμα ή η προβληματική του.
2. **Κυρίως μέρος** ► Παράθεση επαρκούς αποδεικτικού υλικού για :
 - διασαφήνιση κυρίαρχης ιδέας.
 - τεκμηρίωση της θέσης – ισχυρισμού που διατυπώθηκε στην εισαγωγική παράγραφο.

3. Επίλογος ► Συμπυκνωμένη θεώρηση των θέσεων του κυρίως θέματος.

□ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

1. Η επιφυλλίδα συντάσσεται συνηθέστατα από πρόσωπο ειδικό στο ερευνώμενο θέμα.
2. Τόσο η επιφυλλίδα όσο και το άρθρο επιχειρούν να εκλαϊκεύσουν επιστημονικά, καλλιτεχνικά, φιλολογικά ζητήματα αποβλέποντας σταθερά στην πειθώ.

ΛΕΞΙΚΟ ΟΡΩΝ - ΕΝΝΟΙΩΝ

1. **Αγωγή** : η καθοδήγηση του ατόμου σύμφωνα με τις αντιλήψεις της Παιδαγωγικής προς τα στοιχεία εκείνα που θα συμβάλλουν στην ολοκλήρωση της προσωπικότητάς του και στην κοινωνικοποίησή του.
2. **Αλλοτρίωση** : η αποξένωση από τον ίδιο μας τον εαυτό κατ' αρχήν και κατά συνέπεια αποξένωση από τους γύρω μας, από τα πράγματα που μας περιβάλλουν.
3. **Αλτρουϊσμός** : ανθρωπιστικό συναίσθημα που εκδηλώνεται έμπρακτα προς το συνάνθρωπό μας – η αυθόρμητη προσφορά που μερικές φορές φτάνει μέχρι θυσίας.
4. **Αμοραλισμός** : η έλλειψη, καταπάτηση ηθικών αρχών, ηθική αδιαφορία.
5. **Αμφιβολία** : η μη τυφλή αποδοχή της «αλήθειας» πριν τον έλεγχό της, η «δια βασάνου» απόδειξή της.
6. **Αναλφαβητισμός** : η άγνοια των στοιχειωδών γραμμάτων, η αδυναμία ανάγνωσης και γραφής.
7. **Βία** : η χρησιμοποίηση σωματικής ή υλικής δύναμης για την επιβολή της θελήσεως, η αφαίρεση κάθε δυνατότητας για ελεύθερη εκλογή.
8. **Γλωσσομάθεια** : η γνώση ξένων γλωσσών.
9. **Γνώση** : η κατανόηση και η γνωριμία με τα πράγματα' το να έχει κανείς στη διάνοιά του την αντίληψη των πραγμάτων και των ιδεών. Διασκεπτική δραστηριότητα με κριτική διεϊσδυση στον κόσμο των πραγμάτων, των φαινομένων της ζωής για να βρεθούμε πιο κοντά στην αλήθεια.
10. **Γραφειοκρατία** : η πληθώρα και το περίπλοκο των γραφειακών ενεργειών που δυσχεραίνουν ή και ματαιώνουν δημόσιες ή ιδιωτικές υποθέσεις – η σχολαστική προσήλωση στους τύπους και η διαφυγή της ουσίας.
11. **Δεισιδαιμονία** : ο φόβος προς τους Θεούς, ο υπερβολικός και παράλογος φόβος για μυστηριακές και υπερφυσικές δυνάμεις που βρίσκονται πίσω από τα φαινόμενα, με σκοπό την προξένηση συμφορών στους ανθρώπους.
12. **Δημοκρατία** : η κυριαρχία του λαού, η λαϊκή συμμετοχή στη διακυβέρνηση μιας χώρας' η ουσιαστική και ανεμπόδιστη συμμετοχή του ατόμου στη λήψη των αποφάσεων, η αρχή της πλειοψηφίας.
13. **Διαίσθηση** : η γνώση που επιτυγχάνεται με το υποσυνείδητο, χωρίς τη μεσολάβηση της λογικής – η ενόραση, η ενστικτώδης αντίληψη, η πρόβλεψη, η πρόγνωση, το προαίσθημα.
14. **Διάλογος** : συνομιλία, συζήτηση, τρόπος επικοινωνίας και ανταλλαγής απόψεων μεταξύ δύο ή περισσότερων ατόμων που μπορεί να είναι μια απλή ερωταπόκριση με σκοπό την τυπική πληροφόρηση ή μια απόπειρα για βαθύτερη επικοινωνία με στόχο την αναζήτηση της αλήθειας.
15. **Διάνοια** : η ικανότητα του ανθρώπου να χειρίζεται τον κόσμο με τη βοήθεια της νόησης. Η ικανότητα χειρισμού των εννοιών με σκοπό την επιτυχία ενός πρακτικού τέλους.
16. **Διαπαιδαγώγηση** : η επίδραση που ασκείται στο παιδί με σκοπό την ανάπτυξη των πνευματικών και σωματικών ικανοτήτων του, τη διάπλαση της προσωπικότητάς του.
17. **Διαφήμιση** : η διαρκής προβολή των πλεονεκτημάτων ενός προϊόντος με σκοπό την απόκτησή του από το καταναλωτικό κοινό.
18. **Δικαιοσύνη** : η εφαρμογή του δικαίου, η αρετή εκείνη που ρυθμίζει τις σχέσεις των ανθρώπων, ώστε να αποτελούν ένα αρμονικό λειτουργικό σύνολο που τείνει στην προαγωγή του πνευματικού – ηθικού – υλικού βίου.

- 19. Δογματισμός :** το να αποφαίνεται κάποιος δογματικά (άνευ αποδείξεων – αιτιολογίας) για κάτι, μη επιδεχόμενος αντιρρήσεις ⇒ αναπόδεικτη και αυθαίρετη γνώμη.
- 20. Εθνικισμός :** α) **Θετικός :** πατριωτισμός, φιλοπατρία. β) **Αρνητικός :** εθνικός φανατισμός, ψευδοπατριωτισμός, σοβινισμός, εθνικός ναρκισσισμός.
- 21. Εκπαίδευση :** συστηματική αγωγή που αποβλέπει στην παροχή γνώσεων, στην καλλιέργεια των ατομικών προδιαθέσεων και στη διάπλαση ολοκληρωμένης προσωπικότητας.
- 22. Ελευθερία :** εξελικτική διαδικασία κατά την οποία το άτομο συμπεριφέρεται σύμφωνα με τη δική του βούληση, χωρίς κανένα εσωτερικό ή εξωτερικό καταναγκασμό.
- 23. Ελεύθερος χρόνος :** εκείνο το χρονικό απόθεμα που μένει μετά από την υποχρεωτική απασχόληση του ατόμου (εργασία – σχολείο ...).
- 24. Επιστήμη :** σύστημα επακριβών γνώσεων με τις οποίες ο νους του ανθρώπου ερευνά και ψάχνει να βρει τον έσχατο λόγο κάθε φαινομένου και γεγονός της φύσης και της ζωής.
- 25. Επιχείρημα :** διαλεκτικός συλλογισμός προς υποστήριξη ή απόδειξη ισχυρισμού.
- 26. Ηθική :** το σύνολο των ψυχικών ιδιοτήτων ενός ατόμου, ο χαρακτήρας του, η ιδιοσυγκρασία του – το σύνολο των ηθικών κανόνων, αρχών, αξιών που διέπουν τη συμπεριφορά των ανθρώπων.
- 27. Θεσμός :** (τίθιμι, θέτω) κάθε τι το οποίο εκ παραδόσεως ή δια κοινής συμφωνίας καθίσταται κανόνας δικαίου, νομοθέτημα – το νόμιμο, το πρόσταγμα.
- 28. Ιδανικό :** κάθε τι το πρότυπο, το καθοδηγητικό που εμπνέει άτομα και λαούς και προάγει την ανθρώπινη ζωή σε ανώτερες σφαίρες.
- 29. Ιδεολογία :** το σύνολο των πολιτικών – κοινωνιολογικών πεποιθήσεων με θεωρητική ή πρακτική σημασία – η προσήλωση προς ιδέα ή ηθική αρχή με ανιδιοτέλεια.
- 30. Καθήκον :** ό, τι υποχρεώνεται ο καθένας να πράξει, το πρέπει, το δέον.
- 31. Καπιταλισμός :** οικονομικό σύστημα, βασιζόμενο επί του δόγματος ότι το ιδιωτικό κεφάλαιο αποτελεί τον ισχυρότερο παράγοντα της οικονομικής ζωής ενός τόπου (πλουτοκρατία – αντίθετο : σοσιαλισμός).
- 32. Κοινωνικοποίηση :** η αρμονική και ομαλή ένταξη του ατόμου στο κοινωνικό περιβάλλον που πραγματοποιείται από διάφορους φορείς (οικογένεια, σχολείο, ...) μέσω της αγωγής και της διαπαιδαγώγησης.
- 33. Κοσμοπολιτισμός :** διεθνικιστική θεωρία περί του κόσμου ως ενιαίας πολιτείας χωρίς διάκριση συνόρων και κρατών.
- 34. Κουλτούρα :** πνευματική καλλιέργεια, ο πολιτισμός ενός ατόμου – λαού.
- 35. Κριτική :** η διατύπωση γνώμης για την αξία ή απαξία ενός έργου, μιας πράξης, μιας σκέψης, μιας συμπεριφοράς και η επισήμανση των αρετών ή των μειονεκτημάτων τους με βάση τα γενικά παραδεκτά κριτήρια.
- 36. Λογική :** ο προσδιορισμός νόμων, αρχών και κανόνων, σύμφωνα με τους οποίους πρέπει να σκέφτεται ο άνθρωπος προς αναζήτηση της αλήθειας. Η ικανότητα του ανθρώπου να συλλαμβάνει τον κόσμο νοητικά.
- 37. Μεταφυσική :** α) η φιλοσοφία που ασχολείται με την πρώτη αιτία (αρχή) των όντων, β) κάθε τι που αναφέρεται σε ζητήματα πέρα και πίσω από τη φύση, από τα φαινόμενα, από την (άμεση) πραγματικότητα, γ) κάθε τι δυσνόητο και αφηρημένο.
- 38. Ναρκισσισμός :** (Νάρκισσος : μυθολογικό όνομα – ο ωραιόπαθής) η υπερβολική αυταρέσκεια, ο εγωκεντρισμός, η αυτολατρία, ο αυτοερωτισμός.
- 39. Ξενομανία :** η τάση για μίμηση ενός ξένου τρόπου ζωής, η ροπή του ανθρώπου προς μια ξένη με τη «συνήθεια του τόπου του» και τα «καθιερωμένα» παράδοση.
- 40. Οικογένεια :** το πληθυσμιακό υποσύνολο που στηρίζεται σε συγγένεια αίματος ή αγχιστείας και τα μέλη της συνδέονται με κοινό τρόπο ζωής και αλληλοβοηθούνται.
- 41. Ολοκληρωτισμός :** η συγκέντρωση όλων των εξουσιών στα χέρια του κράτους ή κάποιου προσώπου (αυταρχισμός, δεσποτισμός, δικτατορία, τυραννία, φασισμός).
- 42. Ουμανισμός :** ανθρωπισμός, πίστη στον άνθρωπο ως κορυφαίας δημιουργίας.
- 43. Ουτοπία :** ιδέα, θεωρία, επιδίωξη εκτός τόπου (πραγματικότητας), ανεδαφικότητα.

- 44. Παιδεία :** προσπάθεια για συγκρότηση προσωπικότητας και για διαμόρφωση ισχυρής, αυτόνομης και ελεύθερης θέλησης με την κατανόηση του φυσικού και κοινωνικού κόσμου και με την οργανική ένταξη του ατόμου μέσα σ' αυτόν.
- 45. Παράδοση :** ο,τιδήποτε κληρονομείται από γενιά σε γενιά, το σύνολο των πολιτιστικών αγαθών.
- 46. Περιβάλλον :** το σύνολο των γεωγραφικών, φυσικών και κοινωνικών συνθηκών ή παραγόντων μέσα στους οποίους παράγεται ένα φαινόμενο ή ζει ένα ον.
- 47. Περιθωριοποίηση :** «ομαδική διαφωνία» από ομάδες ανθρώπων που αρνούνται την κοινωνία της τεχνολογίας και ψάχνουν να βρουν εναλλακτικές μορφές κοινωνικής ζωής ή απομακρύνονται ηθελημένα από την κοινωνία και αποσύρονται στο περιθώριο.
- 48. Πληθωρισμός :** (πληθώρα = πλήθος, αφθονία – πλήθω = είμαι γεμάτος) ανισορροπία μεταξύ του κυκλοφορούντος χρήματος και των αποθεμάτων χρυσού μιας χώρας – μείωση της συναλλαγματικής αξίας – οικονομική κρίση.
- 49. Πληροφόρηση :** η επαφή και η ενημέρωση του ανθρώπου για θέματα επίκαιρα σε μια προσπάθεια να δημιουργήσει ολοκληρωμένη άποψη γι' αυτά.
- 50. Πνευματικός άνθρωπος :** εκείνος που πιστεύει στο Αγαθό, το Όμορφο και το Αληθινό και με το πνεύμα του (γράμματα – επιστήμες – τέχνες) επηρεάζει τους ανθρώπους, δείχνοντας σε κάθε εποχή το σωστό προσανατολισμό.
- 51. Πολυτέλεια :** η τάση του ανθρώπου να καταναλώνει για απολαύσεις όχι απαραίτητες, αλλά «τεχνητές», φιλάρεσκες, εγωπαθείς.
- 52. Προβληματισμός :** υγιής κριτική συνείδηση, εμβάθυνση στο μυστήριο της ζωής.
- 53. Προπαγάνδα :** η ιδιοτελής, εσκεμμένη και συστηματοποιημένη επιδίωξη ενός ατόμου ή μιας ομάδας να ελέγξει τη στάση άλλων ατόμων ή ομάδων με τη χρήση κάθε δυνατού μέσου επικοινωνίας και με σκοπό την πρόκληση της επιθυμητής για την πηγή συμπεριφοράς του στόχου.
- 54. Πρότυπο :** ο εκ των προτέρων σχηματισμένος τύπος φυσικού ή τεχνητού πράγματος για αναπαραγωγή άλλων όμοιων πραγμάτων, κατ' απομίμηση : υπόδειγμα, κανόνας, τύπος, μοντέλο.
- 55. Ρατσισμός :** η άποψη ότι ορισμένες φυλές είναι εγγενώς ανώτερες από άλλες.
- 56. Συναίσθημα :** η ψυχική κατάσταση που δημιουργείται στον άνθρωπο απέναντι σε ό, τι πληροφορείται, σκέφτεται, πράττει, αποφασίζει, επιθυμεί.
- 57. Συνεργασία :** σχέση ελευθερίας, δημοκρατίας, επικοινωνίας με σκοπό την κατάκτηση ατομικών – κοινωνικών – πανανθρώπινων στόχων.
- 58. Ταμπού :** πρόσωπο ή πράγμα θεωρούμενο ως ιερό ή μιαρό του οποίου η χρήση ή η απλή επαφή απαγορεύεται από τη θρησκεία – κάθε τι απαγορευμένο.
- 59. Τέχνη :** (τίκτω = γεννώ) η επιδεξιότητα στην εκτέλεση, η δημιουργία έργου.
- 60. Τεχνητός :** ο δια τέχνης πεποιημένος, ο πλαστός, ο μη φυσικός.
- 61. Τεχνική :** σύνολο κανόνων, αρχών και μεθόδων, κατά τους οποίους εκτελείται κάποιο έργο.
- 62. Τεχνοκρατία :** η «εξουσία» της τεχνικής – τεχνολογίας.
- 63. Τεχνολογία :** η επιστημονική έκθεση των μεθόδων δια των οποίων επιτυγχάνεται η μετατροπή πρώτης ύλης σε βιομηχανικό προϊόν.
- 64. Τουρισμός :** τεράστια επιχείρηση ανταλλαγής πληθυσμών, εισαγωγής – εξαγωγής πολιτιστικών στοιχείων, συνηθειών, τρόπων ζωής και ... συναλλάγματος.
- 65. Φεμινισμός :** κοινωνική θεωρία κατά την οποία κάθε γυναίκα είναι ίση προς τον άνδρα – κίνηση προς χειραφέτηση της γυναίκας και εξίσωσή της προς τον άνδρα.
- 66. Φετιχισμός :** (φετίχ = άψυχο αντικείμενο ή ειδώλιο με υπερφυσική ή μαγική δύναμη) υπερβολικός και δεισιδαίμων σεβασμός προς κάτι.
- 67. Χάσμα γενεών :** η μεγάλη απόσταση που χαρακτηρίζει τις δύο γενιές κάθε εποχής, τους νέους και τους ώριμους, ως προς τις πεποιθήσεις, τις ιδέες, τον τρόπο, τη σκέψη, τη στάση ζωής γενικότερα.
- 68. Χρησιμοθηρία :** η ιδιότητα του να θηρεύει, να κυνηγά κάποιος το χρήσιμο, το ωφέλιμο.
- 69. Ωφελιμισμός :** ηθική θεωρία κατά την οποία αγαθό είναι κάθε τι που ωφελεί τους ανθρώπους – η επιδίωξη του υλικού συμφέροντος, η προσδοκία προσωπικού οφέλους.

ΛΑΤΙΝΙΚΑ

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

□ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Α΄ ΚΛΙΣΗ → Αρσενικά και Θηλυκά - a.

Β΄ ΚΛΙΣΗ → Αρσενικά και Θηλυκά - us

Αρσενικά - er

Ουδέτερα - um

Με βάση τις καταλήξεις των ουσιαστικών της Α΄ και Β΄ κλίσης κλίνονται :

α) Επίθετα Β΄ κλίσης : us - a - um (polulus - terra - donum)

β) Επίθετα Β΄ κλίσης : er - ra - rum (ager - terra - donum)

γ) Υπερθετικός βαθμός όλων των επιθέτων : issimus - issima - issimum

δ) Μετοχές Μέλλοντα : urus - ura - urum

ε) Μετοχές Παρακειμένου : us - a - um

στ) Αντωνυμίες :

us - a - um	}	Οι αντωνυμίες δε σχηματίζουν κλητική ενικού και πληθυντικού.
er - ra - rum		

Όμως : meus → Κλητ. εν. → **mi**

ζ) Γερουνδιακό : ndus - nda - ndum

Γ΄ ΚΛΙΣΗ → Αρσενικά - Θηλυκά - Ουδέτερα περιτοσύλλαβα

□	□
μονόθεμα	διπλόθεμα

ΙΔΙΟΜΟΡΦΙΕΣ : Έχουν ένα σύμφωνο μπροστά από την κατάληψη - **is** - της γενικής ενικού.

ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ :

- αφαιρετική ενικού - **e**
- γενική πληθυντικού - **ium**
- ονομαστική, αιτιατική, κλητική πληθυντικού ουδετέρου - **a**

ΟΥΔΕΤΕΡΑ : e - al - ar

ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ :

- αφαιρετική ενικού - **i**
- γενική πληθυντικού - **ium**
- ονομαστική, αιτιατική, κλητική πληθυντικού ουδετέρου - **ia**

Δ΄ ΚΛΙΣΗ : → Αρσενικά - Θηλυκά : us

Ουδέτερα : u

Ε΄ ΚΛΙΣΗ : → Προσοχή dies (αρσενικό), res (θηλυκό) → Σχηματίζουν πλήρη ενικό και πληθυντικό αριθμό.

- Τα υπόλοιπα ουσιαστικά που συναντάμε σχηματίζουν στον πληθυντικό μόνο :
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ
ΚΛΗΤΙΚΗ

ΡΗΜΑΤΑ

Οι τύποι των αρχικών χρόνων χρησιμεύουν για τον σχηματισμό των υπόλοιπων εγκλίσεων.

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΣΟΥΠΙΝΟ	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ ΕΝΕΣΤΩΤΑ
Θέμα Ενεστώτα ↓	Θέμα Π.ρ.κ. ↓	↓	↓
<ol style="list-style-type: none"> Οριστική Ενεστώτα Οριστική Παρατατικού Οριστική Μέλλοντα Υποτακτική Ενεστώτα Προσακτική : Ενεστώτα Μέλλοντα Απαρέμφατο Ενεστώτα Μετοχή Ενεστώτα Γερούνδιο Γερονδιακό 	<ol style="list-style-type: none"> Οριστική Πρκ Οριστική Υπερσ. Οριστική Σ. Μέλλ. Υποτ. Πρκ. Υποτ. Υπερσ. Απαρέμφατο Παρακειμένου Ε.Φ. 	<p>Σχηματισμός μτχ Μέλλοντα και Πρκ και κατ' επέκταση όλων των περιφραστικών τύπων που χρειάζονται μτχ Μέλλοντα ή Παρακειμένου αντίστοιχα</p>	<p>Υποτακτική Παρατατικού</p>

- ❑ Όταν το ρήμα *facio* συναντάται χωρίς πρόθεση, ως παθητικό του θεωρούμε το *Fio*. Όταν όμως είναι σύνθετο, το παθητικό του σχηματίζεται κανονικά : *interficior – interfectus sum – interfici*.
- ❑ Τα ρήματα που σχηματίζουν κανονικά Ενεργητική και Μέση Φωνή σχηματίζουν απαρέμφατο Μέλλοντα : Σουπίνο + *iri*.
- ❑ Τα αποθετικά ρήματα δανείζονται τύπους από την Ενεργητική φωνή και συμπληρώνουν αυτούς που λείπουν από τη Μέση.
 - Απαρέμφατο Μέλλοντα.
 - Μτχ Ενεστώτα.
 - Μτχ Μέλλοντα.
 - Υποτακτική Μέλλοντα.
 - Σουπίνο.
 - Γερούνδιο.

ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ

Ε.Φ.	Π.Φ.
<ol style="list-style-type: none"> Απαρέμφατα (Ενεστώτας, Μέλλοντας, Παρακειμένος) Μτχ (Ενεστώτας, Μέλλοντας) Σουπίνο Γερούνδιο πλάγιες πτώσεις - <i>ndi</i> - <i>ndo</i> - <i>ndum</i> - <i>ndo</i> 	<ol style="list-style-type: none"> Απαρέμφατα (Ενεστώτας, Μέλλοντας, Παρακειμένος, Συντελ. Μέλλοντας) Μτχ Παρακειμένου Γερονδιακό Κλίνεται και στα 3 γένη σε όλες τις πτώσεις - <i>ndus</i> - <i>nda</i> - <i>ndum</i>